

Methode Karakter – voortgezet technisch leesmethode voor groep 4-8

- Uitgever: Malmberg
- Jaar van uitgave: 2019

Algemene beschrijving van de methode

Karakter is een methode voor voortgezet technisch lezen, met een aparte leerlijn en materiaal voor leesbevordering en literatuureducatie. In groep 4 en 5 ligt de nadruk op het technisch lezen. Vanaf groep 6 neemt de aandacht voor het vloeiend lezen toe en in groep 7 en 8 staat vooral het vloeiend lezen centraal en is een onderhouds- en herhalingsprogramma voor technisch lezen opgenomen. Het onderhoudsprogramma is voor de gemiddelde en sterke lezers. Het herhalingsprogramma is voor de zwakkere lezers.

Opbouw van de methode

Het jaarprogramma van Karakter bestaat uit vier periodes van zeven weken. Aan het einde van elke periode is er een toetsweek, waarin woord- en teksttoetsen individueel worden afgenomen. In groep 4 en 5 worden in totaal vier lessen technisch en vloeiend lezen per week gegeven, in groep 6 twee lessen per week en groep 7 en 8 één les per week. De lessen technisch en vloeiend lezen duren 30 minuten. Naast deze lessen vindt er in elke jaargroep één keer per week een les leesbevordering of literatuureducatie van 45 minuten plaats.

De doelen van de lessen technisch lezen herhalen en verdiepen zich elk leerjaar zoveel mogelijk op dezelfde momenten in het jaar. Eén doel wordt gedurende twee lessen behandeld. Oudere doelen worden daarbij opgefrist met woordrijen en flitsoefeningen. Elke tweede les wordt afgesloten met een samenleestekst passend bij het doel. Bij de lessen technisch lezen gaat het dan om duo-lezen. De lessen vloeiend lezen worden afgesloten met het lezen van een theatertekst. In de samenleesteksten zijn meerdere technisch leesniveaus verwerkt, elk aangegeven met een kleur.

Vier niveaugroepen

Karakter werkt met vier niveaugroepen, aangeduid met 1, 2 of 3 sterren (samen: de basisgroep) en de plusgroep. Aan de hand van de AVI-resultaten worden leerlingen ingedeeld in een niveaugroep. Leerlingen die onder het AVI-niveau scoren vormen de groep met 1 ster, leerlingen die op het AVI-niveau scoren vormen de groep met 2 sterren, leerlingen die één AVI niveau hoger scoren vormen de groep met 3 sterren en leerlingen die twee of meer niveaus hoger scoren vormen de plusgroep.

Colofon

Deze analyse is gemaakt in het kader van Dyslexie Centraal door het Expertisecentrum Nederlands.

© 2025

Materialen

Karakter biedt voor de basisgroep (1, 2 en 3-sterren) een leeswerkboek met daarin zowel de leesteksten als de oefeningen. Voor de plusgroep is er een plusboek met teksten en oefeningen. De teksten in het plusboek zijn twee AVI-niveaus hoger dan het groepsniveau. De teksten in de leeswerkboeken en plusboeken zijn verhalende en informatieve teksten. Daarnaast is er oefensoftware beschikbaar, waarmee leerlingen zelfstandig kunnen oefenen met het lezen van woordrijen, flitsoefeningen kunnen doen of met de meeleesmodule de teksten uit het leeswerkboek kunnen lezen. Verder zijn er extra oefenbladen in de methode opgenomen, waarmee er specifiek geoefend kan worden met de doelen voor technisch lezen. Bij de oefenbladen zit een overzicht met leesdoelen per jaargroep en een verwijzing naar bijbehorende oefenbladen. Naast de materialen voor technisch en vloeiend lezen bevat de methode werkboeken bij de lessen voor leesbevordering en literatuureducatie.

Onderbouwing en werkwijze

Onderstaande beschrijving van de inzet van de methode voor de ondersteuning van de zwakkere lezers op ondersteuningsniveau 1 en de invulling van ondersteuningsniveau 2 en 3 gaat alleen over het onderdeel technisch lezen. De lessen voor leesbevordering en literatuureducatie laten we buiten beschouwing. We beschrijven de elementen die passen bij de differentiatie voor zwakkere lezers op ondersteuningsniveau 1 en elementen die horen bij ondersteuningsniveau 2 en 3. Bij de keuze van deze elementen vormden de normatieve criteria uit de [Handreiking voor de invulling van de ondersteuningsniveaus 2, 3 en 4 bij lees-/spellingproblemen en dyslexie \(2021\)](#) het uitgangspunt.

Wat biedt de methode voor zwakkere lezers op ondersteuningsniveau 1?

Noodzakelijke elementen	Gekeken naar de volgende onderdelen: (wel/niet aanwezig en hoe vormgegeven)
Ondersteuningsniveau 1 (Doelgroep: alle leerlingen)	
Differentiatie voor de zwakkere lezers in een groep door verlengde instructie en verlengde begeleide inoefening	Handreiking ¹ voor het bieden van verlengde instructie en verlengde begeleide inoefening binnen de reguliere (lees) les

Na de introductie, de groepsinstructie en een gezamenlijke oefening krijgen de zwakke en gemiddelde lezers (1 ster en 2 sterren) in de eerste technisch leesles verlengde instructie en begeleide inoefening. Hierbij wordt aan de hand van de opdrachten de instructie herhaald gegeven en vindt begeleide inoefening plaats met voor-koor-door-lezen. De overige leerlingen gaan zelfstandig aan de slag.

Daarnaast is in elke tweede technisch leesles ruimte ingebouwd om de zwakke lezers voor te bereiden op de samenleestekst. De leerlingen die horen bij de 1 ster-groep gaan dan onder begeleiding van de leerkracht alvast de tekst lezen die vervolgens door de gehele groep wordt gelezen. Dit gebeurt ook met voor-koor-door lezen (zie het kopje 'begeleide verwerking' in de methode).

¹ Met handreikingen bedoelen we gerichte aanwijzingen en instructie voor de leerkracht

Wat biedt de methode op ondersteuningsniveau 2?

Noodzakelijke elementen	Gekeken naar de volgende onderdelen: (wel/niet aanwezig en hoe vormgegeven)
Ondersteuningsniveau 2 (Doelgroep: de laagste 25% lezers in de groep)	
Uitbreiding van de leertijd met daarin verlengde instructie en verlengde begeleide inoefening.	Handreikingen voor het bieden van verlengde instructie en verlengde inoefening voor of na de reguliere (lees)les: <ul style="list-style-type: none">• een intensivering van de instructie door de leerkracht, bijvoorbeeld herhaling in kleinere stappen en extra voordoen/modellen• gelegenheid tot extra oefenen met extra feedback van de leerkracht
Monitoring van de voortgang en evaluatie van de ondersteuning	Handreikingen voor het evalueren van de geboden hulp op ondersteuningsniveau 2

Buiten de centrale lessen om kan de leerkracht de 'Extra oefenen'-bladen gebruiken, waarbij gericht geoefend kan worden met eerder aangeboden doelen. Ook is het mogelijk om leerlingen extra te laten oefenen met de oefensoftware. In principe werken leerlingen hier zelfstandig mee, maar de onderwijsprofessional kan ervoor kiezen om de leerlingen op ondersteuningsniveau 2 hierin te begeleiden.

In de methode zijn woord- en teksttoetsen opgenomen waarmee de leerkracht kan evalueren in hoeverre de doelen voor lezen zijn bereikt. Deze woord- en teksttoetsen zijn op twee niveaus beschikbaar.

Wat biedt de methode op ondersteuningsniveau 3?

Noodzakelijke elementen	Gekeken naar de volgende onderdelen: (wel/niet aanwezig en hoe vormgegeven)
Ondersteuningsniveau 3 (Doelgroep: de laagste 10% lezers in de groep)	
Constateren van hiaten in de leesontwikkeling van de leerling	Handreiking voor of ondersteuning bij het maken van foutenanalyse
Uitbreiding van de leertijd met 60 minuten met een specifieke interventie, afgestemd op de hiaten in de leesontwikkeling	Gerichte leesoefeningen die aansluiten bij de hiaten in de leesontwikkeling van de leerling met daarbij instructie voor de leerkracht of begeleider

Bij de woord- en teksttoetsen hoort een leerkrachtblad met een overzicht van de woorden uit de toets en de bijbehorende lesdoelen. Met het leerkrachtblad kan de leerkracht fout gelezen woorden bijhouden en direct nagaan met welke 'Extra-oefenbladen' bepaalde leesmoelijkheden extra geoefend kunnen worden. Afhankelijk van de materialen die al zijn ingezet bij ondersteuningsniveau 2, kunnen specifieke oefenbladen ingezet worden om een deel van ondersteuningsniveau 3 in te vullen.